

S. Sayısı : 227

Askerî muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 26 ncı maddesine iki fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları (1/256)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/1855

7-VI-1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Askerî muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 26 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5-6-1935 de Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Esbabı mucibe

1 — Askerî suçlardan doğan Hazine zararlarından bazıları hakkında Askerî ceza kanununda (ödettirilir. Tazmin ettirilir gibi) hükümler bulunduğundan adli âmirlerin talebi ol masa da askerî mahkemelerde tetkik olunup hükme bağlanmaktadır.

Askerî suçlardan doğan Hazine hakları çok kerre askerî suçlar ayırt edilmeyecek kadar birleşik ve suçun tahkik ve tesbiti önceden Hazine hak ve zararını tayin edib ortaya koymakla kabil olduğundan Askerî muhakeme usulü kanununun koyduğu kaidelere göre Hazine hakkının adli âmirler tarafından (Yakından ve sıkı bir surette) askerî muhakemelerde takibi hem suçu çabuk meydana çıkaracağı ve tezce ceza vermeği ve hem de Hazine hakkını bir yoldan kolaycacık korumağı temin edeceğinden bazı tereddütlere sebep olan ve bir takım yanlış düşünce ve mutalealara yol açan ve Hazine hakkının teminini de geciktiren askerî usulü 9 ncu maddesindeki şalış iddia sözünü kaldırarak adli âmirlerin Hazine haklarını koruyub temin etmekle de tutulmaları çok kolaylığı ve hassatan seferberlikte ameli faideleri mucib olacağından askerî usulü 9 ncu maddesinin bu yolda değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

2 — Askerî usulün 26 ncı maddesi buyuruğunca kıtalarından kaçan efradın muhakemeleri alay askerî muhakemelerinde yapılır.

Ancak eşyalarını kasden zayi eden veya menfaatlerinde kullananların muhakemelerine askerî usulü 26 ncı maddesi salâhiyet vermediğinden ve Askerî ceza kanununun 66 ncı maddesinde de bu yolda bir kayid ve sarahat bulunmadığından melbusatıle kaçan ve bunları gaib ederek gelenlerin daha yüksek askerî muhakemelere verilmesi mecburiyeti hasıl oluyor.

Bu hal hem bu mahkemelerin işlerini çoğaltıyor ve hem de efradı kıtalarından uzakta ve muhakemelerini sürüncemede bırakıyor. Talim ve terbiyelerini de sekteye uğrattıyor.

Bu mahzurları ortadan kaldırmak ve işlerde çabukluk kolaylık ve Hazine hakkının korunmasını temin etmek için melbusatıle kaçanların da muhakemelerinin alay askerî muhakeme-

lerinde yaptırılması ve Hazine zararının da hüküm altına aldırılması lüzumlu ve askerî usulü 26 ncı maddesine bir fıkra ilâvesi zarurî görülmüştür.

3 — Fırka ve daha yüksek makamlarda teşkil edilen mahkemelerin zabıt ve azalarının kıtaat ve müessesat ile karargâh şube âmir ve müdürlerinden alınması, hem duruşmaları uzatıyor ve hemde hizmet ve vazifeleri güçleştiriyor.

Kanun, duruşmaların bir celsede bitmesini kaide olarak kabul etmiş isede, çok kere suç maznunlarının birden fazla olması, her duruşma için bir gün; hüviyet tesbiti, iddianame okunması ve suçluların sorgu ve cevaplarile bir günde şahid ve diğer delillerin münakaşası ve bu delillere karşı suçlunun deyeceklerini dinlemekle bir gün iddia ve müdafaa veya iddiaya göre hazırlanmak için maznun veya müdafinin mehil istemesi, bir günde müdafaaların dinlenmesiyle bir günde hüküm verilip tepliğdeki vasati hesabı beş toplantı yapıldığı görülmektedir.

Gelmiş veya geç gelen şahidlerin tekrar getirilmesi veya ihzarları uzakta olan şahidlerin istinabeleri geç gelen istinabeler için tekrar yazılma maznunun hastalık iddiası rapor göndermesi akıl malûliyetim var demesi veya gerçek olmayan deliliği her hangi bir davayı hesapsız uzatan sebeblerdendir.

Kıtalarından uzak olan karargâhlarda icap eden rütbe ve adette aza çok defa bulunmadığından uzak garnizonlardan mahkemeye reis veya aza getirildiği her zaman olan ve görülen hallerdendir. Uzun süren bir davanın duruşması sırasında nakil, tayin azanın hastalanması mühim vazife, teftiş, memuriyet sebebiyle azanın gelememesi yüzünden de davaların uzadığı çok görülüyor. Bu haller hem mahkemeyi geçiktiriyor hem azaları yoruyor. Hemde hizmet ve vazifeleri aksatıyor.

Hazardaki bu güçlük seferde bir kat daha artacağından duruşmalarda aranılan çabukluğu ve dava yüzünden hizmet ve vazifenin geri kalmamasını temin için Almanlarda olduğu gibi ağır cezayı müstelzim olmayan suçluların mahkemesinde askerî mahkemelerin üç kişiden teşkili düşünülüyor ve askerî usulün 31 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi lüzumlu görüldü.

4 — İzinsiz vatan sınırları dışına çıkan veya sınır dışında izinsiz kalan askerî şalışların gıyablarında muhakeme ve muamele yapılmamakta olduğundan bu yönden bu gibi suçların adları faidesiz ve amaçsız ordu kütüğünde yazılı kalmakta ve kadro ve mahrutun boşluklarını kapatarak terfi sırası gelen suçsuz ve faydalı arkadaşlarının terfilerine de engel olmaktadır.

Orduyu ve memleketi bırakıp sınır dışına yad ele kaçan veya yad ellerde izinsiz kalan bu suçlular cezasız kalmakla da kalmıyorlar, af ve zaman müruru gibi herhangi bir düşme sebebi yüz gösterince hemen memleketine dönüyorlar. Takib hakkı tükenmiş olduğundan kendilerine bir şey yapılamıyor. Bu sefer de hak arıyorlar. Ve bunların ordu ile alâkasını kesmek ancak sicil yolu ile kabil oluyor. sicil almak için pek az zaman olsa da yine bir kıtaya verilmek lüzum geliyor. Sonunda tekaüd edilerek ceza yerine mükâfatlanıyorlar. Bu suretle hem Hazine zarar görüyor ve hem de adalet inciniyor.

Bu karışıklığı ve adaletsizliği kökünden kaldırmak için Türk ceza kanununun 4, 104, 110 ncı maddeleri göz önüne alınarak 1631 sayılı kanunun 213 ve 216 ncı maddelerinin değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

5 — Ordunun temeli olan disiplini en kısa yoldan ve köklü olarak korumağı ve askerî şalışların ehemmiyetsiz fiil ve hareketlerinden mahkemeye düşmelerinin önünü almağı ve mahkemelerin işini azaltmağı güden ve disiplin cezaları ve hükümleri koyan askerî ceza ve muhakeme usulleri kanunlarının buyuruklarına göre disiplin âmirleri disiplin yolile dört haftaya kadar hapis ve maaşın dörtte birine kadar para cezası hüküm ve infaz edebildikleri halde bir neferin talim veya tatbikatta gaib ettiği ve bir matra veya bir zabıtın zayi ettiği bir kıtab için kanunun güttüğü ve gözetdiği amaca aykırı olarak muhakemeye vermek lüzum geliyor. Terhis hakkını kazanan ve memleketine giden nefer de işine gücüne sarıldığı sırada askerî veya adli mahkemelere kadar getiriliyor. Bu yüzden mahkemelerin işi çoğalıyor. Hizmet sekteye uğrayur. İşler geri kalıyor. Kanunun esaslarına uyulmak ve disiplin yolile halli kabil olan

hallerde âmiri adlilerce verilecek disiplin cezaları ile birlikte ufak tefek tazminata da karar verilmek için Askeri ceza kanununun 17 ve usulün 280 nci maddelerinin değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

6 - Yurd sevgisini ulus saygısını göğlünden çıkarmış, sınır dışına kaçmış veya sınır dışında izinsiz kalmış zabıtlarla askerî memurları artık orduda emir ve kumanda yerlerinde kullanmamakla beraber kendi isteğile Türk yurdunun gerekli işini. Türk ilini, Türk ordusunu terk ederek yad ellere giden veyahud yad ellerde kalan bu gibilerin kazanmış oldukları askerî rütbe ve ünvan ve sair hakların da düşünülmesi için Askerî ceza kanununun 30 ncu maddesine bir fıkra eklenmesi lüzumlu görülmüştür.

7 — Askerlik çağında olanlardan son yoklamalara gelmeyerek yoklama kaçağı vaziyetine girenlerle saklı ve bakaya miktarı günden güne artmakta ve (1111) sayılı kanunun koyduğu fazla hizmet ve para cezası usullerinden beklenen faidenin de görülemediği geçirilen tecrübelerle anlaşılmakta idüğünden zamanımızın askerî bir Devleti olan Fransızların bu gibiler hakkında tatbik ettikleri usul ve cezanın faideli olacağı düşünce ile Askerî ceza kanununun 39, 63, 64, 192 ve usulün 3, 26, 213, 217 nci maddelerinin yoklama kaçağı, saklı ve bakaya hakkında ceza ve kaideyi göstermek üzere değiştirilmesinde amelî faide ve zaruret görülmüştür.

8 — Askerî ceza kanununun 65 ve 1108 sayılı Maaş kanununun 2 nci maddesinde yeniden veya naklen bir mahalle tayin edilen memurların azamî iltihak müddeti 12, 15 gün olarak tayin ve tasrih edilmiş ve bulunduğu garnizon içinde bir mahalle tayin olunan askerî şahısların da 24 saat zarfında yeni vazifelerine gitmeleri her iki kanun maddelerindeki hareket ve yol tabirlerinin medlülünden çıkarılarak tebellür ettirilmiş ve tatbikat ta o yolda yapılagelmekte bulunmuştur.

Şu kadarki bu müddetleri ilâ nihaye geçirmek askerî zaptırapta uygun düşmediğinden muayyen haddi geçirenler hakkında da 65 nci maddeye bir fıkra eklenmek suretile bir müeyyide konulmasında zaruret görülmüştür.

9 — Askerlikten kurtulmak için hile yapanlar hakkında (1111) sayılı kanununun 98 nci maddesindeki ahkâm ile 1632 sayılı kanununun 81 nci maddesindeki buyuruğu birleştirerek

10 — Askerî ceza kanununun 131 nci maddesinde zimmetin mevsufu olan ihtilâs suçu kayid ve tasrih edildiği halde zimmet suçu yazılmamış olmasından tatbikatta tereddüdler ve mahkemelerce aykırı kararlar çıkmasına veya merci tayini ihtilâflarının meydan almasına sebep olmakta olduğu görüldüğünden bu işlere bir düzen vermek için bu maddede noksan olan zimmet kelimesinin de maddeye ilâvesine ve maddenin ikinci fıkrasında yazılı olan esliha ve çephaneye aid hükmün birinci fıkrasında istisna olarak yazılı kalmasında zihinleri karıştırmaktan gayri bir faide görülemediğinden esliha ve cebhane ibaresinin birinci fıkradan çıkarılmasında da lüzum ve zaruret görülmüştür.

11 — Gayri tabii mukarenet yapan veya bu fiili rızasile kendine yaptıran askerî şahısların tardı mucib olmayan mahallerde ordudan ihraçlarına hükmolunacağı Askerî ceza kanununun 153 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında yazılıdır. Ancak mezkûr maddede umumî olarak askerî şahıs tabiri kullanılmış ve ona göre tardı mucib olmayan hallerde ihraç cezası verilebileceği tasrih edilmiştir. Halbuki aynı kanunun 3 ncü maddesi askerî şahıslar arasına gediklilerle müstahdem efrad ve askerî telebeyi de ithal etmiştir. Bu hale göre yalnız zabıtlarla askerî memurlara tatbiki kabil olan ihraç veya gediklilere de tatbiki mühim olan tardı cezasının gediklilerden gayri efrad ve talebe hakkında verilmesi lüzumunu göstermekte ise de kanunun 29 ncu maddesinde fer'i cezaları tayin ve tahdid ettiğine ve ceza kanunları da tahdidi olduğuna göre tatbikatta gayri tabii mukarenet tardına ve tardı rızasile kendisine yaptıran zabıtlarla askerî memurların tardına ve tardı mucib olmayan ahvalde ihraçlarına küçük zabıtlarla efradın disiplin yolile cezalandırılmalarına, talebelerin de 154 ncü madde mucibince talebelik hukukunun ziyama hükmolunmaktadır. Efrad ve diğer askerî şahıslara karşı bu fiili yapmak veya kendilerine yaptırmakta çok müsaîd hal ve vaziyette olan gedikli küçük zabıt-

lerin yine rütbelerini muhafaza edebilmeleri ahlâk ve disiplin noktasından zararlı ve mahzurlu görülmekte olduğundan gedikli küçük zabıtlere rütbesinin geri alınması orduda nefer mevkiine immeleri ve efrad hakkında da kemafissabık disiplin yolile ceza verilmesi ve bu suretle intihabın ve ordu mensuplarının ahlâkî vasıflarının hüsnü muhafazası hususunun temini faideli ve Askerî ceza kanununun 153 ncu maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

12 -- Rızalarile orduya intisab eden müstahdemlerin sayısı gün geçtikçe çoğalmaktadır. Bu gibi müstahdemlerin yaptıkları suçlardan dolayı 1632 sayılı kanunun birinci maddesi birinci fıkrası K. F. bendi buyuruğınca muhakemeleri askeri muhakemelerde yapıldığı halde inzibatsız hareketleri karşısında disiplin cezası verilmesinde tereddüd edilmekte olduğundan Askerî ceza kanununun 173 ncu maddesinde musarrah askeri memurlara verilmesi caiz olan disiplin cezalarının müstahdemlere de teşmiline zaruret görülmüştür.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. C.

Adliye encümeni

11-VI-1935

Karar No. 32

Esas No 1/255 1/256

Yüksek Başkanlığa

Askerî muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 26 nci maddesine bir fıkra eklenmesi ve Askerî ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı ilâve yapılması hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 7 haziran 1935 tarihli ve 6/1855 ve 6/1857 numaralı iki adet tezkeresile encümenimize verilen iki kanun lâyihasile her ikisine aid mucip sebepleri Millî Müdafaa vekilliğinden gönderilen memurları lüzuru ile okundu ve görüldü.

Mucip sebeplerde de tafsilen bildirildiği gibi gerek 1631 numaralı usulü muhakemede ve gerek 1632 numaralı Askerî ceza kanununda bazı tereddüdü haiz olan maddelerdeki tereddüdün yok edilmesi ve bazı maddelerdeki cezanın hazar zamanında da tatbiki suretile katî bir şekilde sokulmuş olduğu ve 63 ncu maddesindeki para cezasının kaldırılması ve 1111 numaralı Mükellefiyeti askerîye kanunundaki cezaî kısımların 1632 numaralı Askerî ceza kanunına alınması ve yine bu kanunun 7 nci maddesindeki son fıkrasının (az vahim hallerde ölüm cezası yerine mücbbet veya on seneden aşığı olmamak üzere ağır

hapis ve diğer hallerde yukarıda nuayyen cezalar yarıya kadar indirilerek hükmedilebilir tarzında değiştirilerek ve 10 ncu maddeye de (az vahim hallerde yukarıdaki fıkralarda yazılı suçlara iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilebilir) fıkrası ilâve olunarak ve bir madde olarak da (işbu kanun neşri tarihinden itibaren altı ay zarfında dehalet edenler hakkında şimdiye kadar mer'î olan kanun hükümleri ve altı ay hitamında dehalet etmeyenler hakkında bu kanun hükümleri cari olur) diye bir madde olarak ilâvesi ve son madde olarak « İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir » yazılması suretile iki kanun lâyihasının kabulüne karar verilmiş ve havalesi veçhile Adliye encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

M. M. Fn. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Istanbul	Diyanbekir	Erzurum
Şükrü Gökberk	K. Sevâktekin	Ş. Koçak
Balıkesir	Erzurum	İstanbul
C. Enver	Z. Soydemir	A. Barlas
Kars	Kocaeli	Seyhan
M. Akyüz	N. Bozatak	N. Eldeniz
Urfa	Sinop	Tekirdağ
A. Yazkan	C. K. İncedayı	R. Apak

T. B. M. M.
Adliye encümeni
K. 40
E. 1/256

13-VI-1935

Yüksek Reisliğe

Askerî muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve 26 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Milli müdafaa bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar heyetinin 5.VI-1935 tarihli toplantısında Kamutaya sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhası Başkanlığın 7-VI-935 tarih ve 6/1833 sayılı tezkeresiyle Yüksek Başkanlığa gönderilmiş ve Milli müdafaa encümeni mazbatasile birlikte encümenimize gelmiş olmakla Askerî Temyiz mahkemesi müddei umumisi hazır olduğu halde konuşuldu.

Gerek bakaya, yoklama kaçağı ve saklılar hakkında askerî ceza kanununa eklenen maddelerden ve gerekse tatbikatta tesadüf olunan bazı müşkülattan dolayı askerî muhakeme usulü kanununda yapılması gerekli bazı değişiklikleri ihtiva eden lâiyhayı encümenimiz esas itibarile kabul ederek maddelerin müzakeresine geçti:

Birinci madde askerî muhakeme usulü kanunun üçüncü maddesinin A ve B fıkralarını değiştirmektedir. Bunun sebebi askerî ceza kanununda değiştirilen 63,64 ve 81 nci maddelerde yazılı suçları işleyenlerin askerî mahkemelerde muhakeme edilmelerini temindir. Bu hüküm yerinde görüldü ve kabul edildi. İkinci madde kanunun 9 ncu maddesinde yapılması gerekli olan bir değişikliği göstermektedir. Bu değişiklik suçlardan doğan Hazine zararlarını tesbit ederek bunların dava ve takib olunması için askerî adli hâkime vermiştir. Hazine zararlarının tazminini temin eden bu hükümü faydalı bularak kabul ettik. Layihadaki üçüncü maddenin birinci fıkrası bakaya yoklama kaçağı ve saklıların muhakemelerinin nerede yapılacağını göstermektedir. Bu fıkra aynen kabul edilmiş ikinci fıkra askerî ceza kanununda yer bulunması lâzım gelen bir hükümü ifade eylediği için kanunda yapılan değişikliklere eklenerek buradan çıkarılmış ve bu esas dairesinde 26 nci madde

yeniden yazılmıştır. Dördüncü madde askerî mahkemeleri ikiye ayrılarak ağır hapis ve idamdan başka cezaların üç zatten ibaret olacak mahkemelerde görülmesi usulünü vaz etmektedir. Bu değişiklikler izah olunan sebeblere ve halin icaplarına uygun görülerek kabul edilmiş ancak buradaki eski isimler değiştirilmek suretile madde yeniden yazılmıştır.

Beşinci madde maznunların gıyabında muhakeme yapılabilmesi esasını koymaktadır. Bu değişikliğin kaybolan suçluya geldiği veya elde edildiği zaman gıyabında verilmiş olan cezanın derhal çektirilmesi düşüncesinden doğduğu anlaşılmaktadır. Halbuki umumî ceza muhakemeleri usulü kanunumuz maznunun gıyabında muhakemeyi kabul etmektedir. Teklif olunan usul kabul olursa bile gıyabî hükme karşı mahkûmun itirazı halinde yeniden muhakeme açılacağından bununla istenilen şey dahi temin olunamayacaktır. Bu bahis üzerinde yaptığımız konuşmalar neticesinde esas prensiplerden ayrılmanın doğru olmayacağını ve bu prensiplerden bizi ayıracak sebebin kuvvetli olmadığını düşünerek maddenin lâiyhadan çıkarılmasına karar verdik.

Altıncı madde 216 nci maddeyi değiştirmektedir. Bu değişiklik maddenin aslında mevcut olup tatbikatta, tereddüdü muçip olan iki numaralı fıkrası aydınlatıldığı gibi bakaya yoklama kaçağı ve saklıların malları dahi hacz olunması temin olunmaktadır. Bu esas kabul ettik.

Yedinci madde askerî mahkemelerden para cezalarıyla zabıt haciz ve istirdat ve tazminata dair verilen hükümlerin tahsili emval kanununa göre tahsil edilmesini temin etmek için kanunun 280 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hukuku âmme müteallik para cezalarının tahsil ve infazı ile tazminata ve emsali hukuku şahsiyeye ve hacze aid hükümlerin nasıl icra edileceği umumî kanunlarda

gösterilmiştir. Bu umumî ve esaslı hükümleri değiştirmeye ciddi bir sebep ve lüzum görmeyen encümenimiz bu maddeyi de lâyhâ hadan çıkardı.

Bu değişiklikle hazırlanan lâyiha encümenimizce oybirliğiyle kabul edilmiş olup müstacelen konuşulması yapılmak üzere Yüksek Heyetin tasvibine arz için Yüksek Başkanlığa

sunuldu.

Ad. Dn. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Çorum	Trabzon	Trabzon
M. Münir Çağıl	R. Karadeniz	R. Karadeniz
Aza	Aza	Aza
	Atıf Akgüç	O. N. Burcu
Aza	Aza	Aza
Bursa	Koçaeli	Kocaeli
S. F. Talay	R. Ağca	Salah Yargıt
		F. Dursun

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Askerî muhakeme usulü kanununun 6 maddesinde değişiklik yapılması ve 26 ncı maddesine de iki fıkra eklenmesi için kanun lâyihası

MADDE 1 — 1631 Sayılı Askerî Muhakeme Usulü kanununun Üçüncü maddesinin A ve D Fıkraları aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir.

A - Askerî ceza kanununun 63,64,81,93, 94,95,100,101,102,124,125, ve 127 nci maddelerinde yazılı suçları işleyen şahıslar.

D - Seferberlikte Askerî ceza kanununun 75, 78,80 ve 131 nci maddelerinde yazılı suçları işleyenler;

MADDE 2 — askeri muhakeme usulü kanununun 9 maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

1 - Suçlardan doğan istirdad ve tazminat davalarına hukuku amme davalarıyla birlikte askeri mahkemelerde bakılır. Adli amirler Hazineye taallük eden zararları tesbit ve talebnameye yazarak askeri mahkemede dava ve takib etmekle mükelleftirler.

2 - Askerî mahkemelerde amme davasının takibine inkân kalmayarak umumî mahkemelerde görülmesi iktiza eden hallerde devlet hakları 2573 sayılı kanun buyrukları dairesinde takib edilir.

MADDE 3 — Askerî muhakeme usulü kanununun 26 ncı maddesine aşağıda yazılı olduğu gibi E ve D fıkraları eklenmiştir.

D - Yoklama kaçağı bakaya ve saklıların ölüm ve ağır hapis cezalarını müstelzim suçları müstesna olmak üzere haklarındaki taki-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî muhakeme usulü kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılması ve 26 ncı maddesine de iki fıkra eklenmesi için kanun

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 2 — " " "

MADDE 3 — " " "

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî muhakeme usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 2 — " " "

MADDE 3 — Askerî muhakeme usulü kanununun 20 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir:

25 nci maddede yazılı askerî mahkemeler:

A - Askerî ceza kanununun 85 ve 96 nci maddelerinin 1 nci fıkrasında,

Hü.

M. M. E.

bat meısub oldukları askerlik şubesine tâbi buldukları fırkının en yakın alayı mahkemesinde yapılır şu kadarki bunlar geldikleri veya elde edildikleri takdirde haklarındaki duruşma intisab edecekleri kıtanın tâbi bulunduğu alay askerî mahkemesinde yapılır.

E - Askerî ceza kanununun 66 ncı maddesinin iki sayılı fıkrasında yazılı firarilerin beraberlerinde götürdükleri askerî eşyaya karşı işleyecekleri suçlardan içtima eden cezaların en ağırı tatbik edilmek üzere bu mahkemelerde görülür.

MADDE 4 -- Askerî muliakeme usulü kanununun 31 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir.

A - Ölüm ve ağır hapsi müstelzim olmayan suçlar için askerî mahkemeler üç hâkimden yani bir adli hâkimle (M. 50) iki zabitten teşekkül eder. Adli hâkimden başka 3 zabıt hâkim olarak maznunun rütbesine göre şunlar tayin olunur.

1 -- Maznun efrad ise (Bir yüzbaşı bir küçük zabıt)

2 -- Maznun zabıt vekili - yüzbaşı ise (Bir binbaşı bir yüzbaşı)

3 -- Maznun binbaşı ise (Bir kaymakam bir binbaşı)

4 -- Maznun kaymakam ise (Bir miralay bir kaymakam)

5 -- Maznun miralay ise (Bir liva bir miralay)

6 -- Maznun liva ise (Bir ferik bir liva)

7 -- Maznun ferik ise (Bir birinci ferik bir ferik)

8 -- Maznun 1 ncı ferik veya müşür ise (Bir müşür bir birinci ferik)

B - Ölüm ve ağır hapsi müstelzim olan suçlar için askerî mahkeme beş hâkimden yani bir adli hâkimle (M. 50) dört zabıt teşekkül eder. Adli hâkimden başka zabıt hâkim olarak maznunun rütbesine göre şunlar tayin olunur.

1 -- Maznun efrad ise (Bir binbaşı bir yüzbaşı) bir Mlz. bir Kç. Z.

MADDE 4

" " "

Ad. E.

B - Askerî ceza kanununun 116 ve 136 nci maddelerinin 1 ve 2 sayılı fıkralarında,

C - Askerî ceza kanununun 66, 68, 74, 76, 82, 83, 84, 86, 108, 114, 117, 137, 145, 147, 149, 150 ve 151 nci maddelerinde, Yazılan fiilleri muhakeme ederler.

Yoklama kaçağı, bakaya ve saklıların ölüm ve ağır hapis cezalarını müstelzim suçları müstesna olmak üzere, haklarındaki takibat mensub oldukları Askerlik şubesinin tâbi bulunduğu firkanın en yakın alayı mahkemesinde yapılır. Şu kadar ki, bunlar geldikleri veya elde edildikleri takdirde, haklarındaki duruşma, intisab edecekleri kıtanın tâbi bulunduğu alay askerî mahkemesinde yapılır.

MADDE 4 — Askerî muhakeme usulü kanununun 31 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir:

A - Ölüm ve ağır hapsi müstelzim olmayan suçlar için askerî mahkemeler üç hâkimden, yani bir adli hâkimle (M. 50) iki sūbaydan teşekkül eder. Adli hâkimden başka sūbay hâkim olarak maznunun rütbesine göre şunlar tayin olunur:

- 1 — Maznun er ise (Bir yüzbaşı bir erbaş)
- 2 — Maznun yarsūbay - yüzbaşı ise (Bir binbaşı bir yüzbaşı)
- 3 — Maznun binbaşı ise (Bir yarsūbay bir binbaşı)
- 4 — Maznun yarıbay ise (Bir albay bir yarıbay)
- 5 — Maznun albay ise (Bir tuğgeneral bir albay)
- 6 — Maznun tuğgeneral ise (Bir tümgeneral bir tuğgeneral)
- 7 — Maznun tümgeneral ise (Bir Korgeneral Bir tümgeneral)
- 8 — Maznun korgeneral ise (Bir orgeneral Bir korgeneral)
- 9 — Maznun orgeneral veya Mareşal ise (Bir mareşal bir orgeneral)

B - Ölüm ve ağır hapsi müstelzim olan suçlar için askerî mahkeme beş hâkimden, yani bir adli hâkimle (M. 50) dörd sūbaydan teşekkül eder. Adli hâkimden başka sūbay hâkim olarak maznunun rütbesine göre şunlar tayin olunur.

Hü.

M. M. E.

2 — Maznun zabıt vekili - yüzbaşı ise (Bir kaymakam bir binbaşı iki yüzbaşı)

3 — Maznun binbaşı ise (Bir miralay iki kaymakam bir binbaşı)

4 — Maznun kaymakam ise (Bir liva bir miralay iki kaymakam)

5 — Maznun miralay ise (Bir liva üç miralay)

6 — Maznun liva ise (Bir ferik üç liva)

7 — Maznun ferik ise (Bir birinci ferik üç ferik)

8 — Maznun birinci ferik veya müşür ise (İki müşür iki birinci ferik)

MADDE 5 — Askerî muhakeme usulü kanununun 213 üncü maddesi aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir.

1 — Askerî ceza kanununun 54,55,63,64 67, 78 nci maddelerinde yazılı suçların gayrisinde gaib hakkında duruşma açılmaz.

İlk tahkikat icrasile iktifa olunur.

2 — Askerî ceza kanununun 54, 55, 63, 64, 67, 78 nci maddelerindeki suçlar hakkında son tahkikat açılarak gayaben hüküm verilir.

A - Gaib sayılan maznunun duruşmağa daveti celbnamenin 2 hafta müddetle mahkeme divanhanesindeki levhaya yapıştırılarak ilâm suretile olur.

B - Celbnamede maznunun adı, sanı, yaşı, işi, biliniyorsa ikametgâh veya meskeni isnad olunan suçun duruşma günü ile saati gösterilir. Bundan başka maznunun mazereti olmaksızın gelmediği takdirde duruşmanın yapılacağı da yazılır. Maznun namına bir müdafî duruşmaya gelebilirler. Kanunî husunlardan bir kimsede onu temsil etmek üzere kendisinden bir vekâletname aranmaksızın kabul olunur.

3 — Yoklama kaçağı, bakaya ve saklıları tâbi olduğu askerlik şubesi âmiri Adliye bir ihbarname ile bildirir.

A - İhbarnameye suçlunun mufassal kün-

MADDE 5 — Hükûmetin teklifi aynen

Ad. E.

- 1 — Maznun er ise (Bir binbaşı, bir yüzbaşı bir asteğmen bir erbaşı)
- 2 — Maznun yarsübay veya yüzbaşı ise (Bir yarbay bir binbaşı iki yüzbaşı)
- 3 — Maznun binbaşı ise (Bir albay iki yarbay bir binbaşı)
- 4 — Maznun yarbay ise (Bir tüğgeneral bir albay iki yarbay)
- 5 — Maznun albay ise (Bir tuğgeneral üç albay)
- 6 — Maznun tuğgeneral ise (Bir tümgeneral üç tuğgeneral)
- 7 — Maznun tümgeneral ise (Bir korgeneral üç tümgeneral)
- 8 — Maznun korgeneral ise (Bir orgeneral üç korgeneral)
- 9 — Maznun orgeneral veya mareşal ise (İki mareşal iki orgeneral)

MADDE 5 — Askerî muhakeme usulü kanununun 216 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir:

1 — Aleyhine hukuku âmme davası açılmış olan gaib tevkif müzekkeresi kesilmesini icab ettirecek kuvvetli şüpheler altında ise âmiri adli ile mustantik tarafından imza edilmiş bir kararname ile Türkiye dahilindeki malları haczedilebilir.

2 — Yoklama kaçağı, saklı, bakaya ve firar suçlarından maznun olan gaibin Türkiye dahilindeki malları maznun gelinceye veya elde edilinceye kadar haczolunur. Ve haciz kararnamesinde maznunun yoklama kaçağı, saklı bakaya veya firari olduğu da gösterilir.

3 — Karar resmi gazetelerle ilân olunur.

yesi son yoklamaya davet edildiği veya sevk edilmek üzere çağırıldığı tarih yazılır ve davet cetvelinin örneği iliştilir. Suçunun yoklama kaçağını veya saklı olduğu yaşıt-larının veya birlikte muameleye tâbi olduğu arkadaşlarının sevk edildiği günü bakaya ise sevk edilmek üzere çağırıldığı günü zabıt veya menur ise çağırıldığı günü ve suçun mahiyet ve şeraiti ikam gösterir. (Hazar, sefer. talim, manavra ... İlâh) Vaka raporu ba-lanır.

3 - Takibat aynı zamanda müteaddid şa-hıslar hakkında da yapılabilir ve duruşma ve hüküm bunların hepsine teşmil edilebilir.

4 — Hükümün tebliği ceza muhakemeleri usulü 37 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre cereyan eder.

5 — Gıyabi verilen hükümün ertesi günü dava mürur zamanı işlemeğe başlar. Maznun dava müruru zamanı içinde gelir veya yakalanırsa geldiği veya yakalandığı günden itibaren 15 gün içinde mehlîm geçmesinden mütevellid neticeleri bertaraf etmek için kanunî sebeblere dayanarak hüküm hakkında eski hale getirme talebinde bulunabilir. Bu halde duruşma açılarak yeniden bir hüküm verilir. İkinci 15 gün içinde eski hale getirme talebinde bulunamazsa artık eski hale getirme talebinde bulunamayacağı gibi hakkında verilmiş olan gıyabi hükümün neticeleride verildiği tarihten itibaren mer'i olmak üzere katıyet halini alır.

MADDE 6 — Askeri muhakeme usulü ka-nununun 216 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıda yazılı olduğu gibi değiştirilmiştir.

2 — Yoklama kaçağı, saklı, bakaya, firar suçlarından gaib maznunun Türkiye dahilindeki malları maznun gelinceye veya tutulan-caya kadar haczolunur.

3 — Ve bundan başka maznunun yokla-ma kaçağı saklı, bakaya, veya firari olduğu da bildirilir.

MADDE 7 — Askeri muhakeme usulü kanununun 280 nci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

Askeri mahkemelerden para cezalarına za-bit ve haciz ve istirdat ve tazminata dair ve-rilen hükümler ve disiplin yolu ile kabili hal olan alvalde adli âmirlerce disiplin cezalarile

MADDE 6 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 7 — " " " "

Ad. E.

Hü.

M. M. E.

beraber 25 liraya kadar verilen istirdat ve tazminata aid kararlar tahsili emval kanununa göre (Adliye vekâleti teklifi) infaz olunur.

5-6-1935

MADDE 8 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>I. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Küştü Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Ab. Özmen</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>Celâl Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

Ad. E.

MADDE 6 — Bu kanun hükümleri yayın tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

MADDE 7 Bu kanun hükümlerini Bakanlar heyeti yerine getirir.

